

Ефективне державне регулювання ринку земель стає можливим у тому випадку, якщо ринкове середовище є достатньо транспарентним для держави і вона може постійно відстежувати реальні попит та пропозицію на земельні ділянки різного цільового призначення.

Це дозволить ефективно прогнозувати динаміку таких показників ринку як попит та пропозиція, ціни на землю різного цільового призначення, кількість угод на ринку, ліквідність землі як економічного ресурсу на місцевому, регіональному та загальнодержавному рівнях тощо.

Досить важливим завданням є постійний аналіз відповідності вартості землі реальній купівельній спроможності громадян та господарюючих суб'єктів [6].

Висновки. Таким чином, запровадження ефективного державного регулювання ринку земель в Україні є головною передумовою високої соціально-економічної ефективності земельних відносин, утвердження значущості земельних ресурсів як суспільного надбання, попередження деяких негативних супутніх явищ активного економічного обороту земель, передусім, у сільській місцевості.

На рівні закону законодавства мають бути встановлені збалансовані та адекватні механізми державного регулювання ринку земель сільськогосподарського призначення, які забезпечать повноцінну реалізацію права приватної власності та інших прав на земельні ділянки сільськогосподарського призначення усіма суб'єктами земельних відносин, а також створення сприятливого ринкового середовища, що забезпечує постійний перехід речових прав на сільськогосподарські землі до найбільш ефективних власників з урахуванням суспільних інтересів та дотримання соціальної справедливості у земельних відносинах.

Література

1. Мартин А.І. Запровадження ринку земель сільськогосподарського призначення : проблеми та шляхи їх вирішення/ А.І. Мартин // Інформаційний бюлетень. – 2007. – №5. – С. 14-19.
2. Поліщук Л. Ринок землі: видимі й приховані ризики / Л. Поліщук // Землевпорядний вісник. – №1. –2008. – С. 9-21.
3. Електронний ресурс <http://zsu.org.ua/publications/?id=33344>
4. Електронний ресурс <http://www.legalweekly.com.ua/article/?uid=113>
5. Електронний ресурс <http://www.zemreforma.info>
6. Електронний ресурс <http://www.day.kiev.ua/205849/>.

РІПАК ЯК КУЛЬТУРА МАЙБУТНЬОГО

Засядько І.О.

Науковий керівник: Власенко І.В., к.е.н., доцент

Розглядається сучасний стан та народно-господарське значення ріпаку в Україні. Аналізуються маркетингові роки олійних культур зокрема ріпаку.

Постановка проблеми. Сучасний стан агропромислового комплексу характеризується динамічними змінами відтворювальних процесів у напрямку розвитку галузі ріпаківництва. Ріпак. Ця олійна культура на сьогодні чи не найпопулярніша в аграріїв, які завжди їй мають намір вирішити безліч серйозних проблем

Насіння ріпаку – важливе джерело дешевої рослинної олії, високоякісної макухи, шроту, екологічно чистого біодизельного палива, мистил тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями обґрунтування доцільності виробництва та вирощування ріпаку займається досить широке коло вітчизняних науковців, а саме: Калетник Г.М., Саблук П.Т., Фаїзов А.В., Ковальський В.С., Дудар Т.Г., Гайдаш В.Д., Митченко О.О. та ін.

Мета дослідження. Розглянути роль і важливість ріпаку, як культури яка має значення не тільки в паливно-енергетичному комплексі, а й який ще має народно-господарське призначення.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні в Україні ріпак застосовується не тільки для виробництва біопалива, він як харчова і технічна сільськогосподарська культура має великі перспективи і конкурентні позиції на міжнародному ринку олії та жирів. Попит на ріпак постійно підвищується. У Європі він - одна з головних культур сівозміни й основне джерело отримання олії та біопалива. За питомою вагою у світовому виробництві олійних культур ріпак вийшов на третє місце після сої та бавовнику, випередивши соняшник, дані про які наведені у таблиці 1. Ця культура в пошані у Франції, Великобританії, Чехії, Данії, Фінляндії й Польщі [1, с.48].

Таблиця 1

Світове виробництво основних олійних культур (млн.т)*

Найменування	Маркетингові роки		
	2006/2007	2007/2008	2008/2009
Соєві боби	235,9	220,6	238,0
Насіння бавовни	44,6	44,1	42,4
Ріпак	47,6	48,9	55,0

Арахіс (неочищений)	34,0	35,4	35,9
Соняшник	30,2	28,5	31,8
Пальмові ядра	10,1	11,1	11,8
Копра	5,0	5,2	5,4
Всього	407,4	393,8	420,3

*Дані: www.ukrexport.gov.ua

Виходячи з даних таблиці можна зробити наступні висновки, що за маркетингові роки з 2006/2007 по 2008/2009 зросло світове виробництво олійних культур на 3,1%, зокрема ріпаку на 13,5%.

З появою безерукових низькоглюкозинолатних сортів ріпаку став культурою великих потенційних можливостей. Насіння сучасних безерукових і низькоглюкозинолатних сортів ріпаку містить 40-45% напіввисихаючої олії до складу якої входять полінасічені лінолева й ліноленова жирні кислоти, що не синтезуються в організмі людини, є основним компонентом мембран клітин і відіграють фундаментальну роль у кисневому обміні. За смаковим та харчовим якостями така ріпакова олія прирівнюється до соняшникової, соєвої і навіть оливкової [2, с.31-33].

Ріпак є гарним попередником для багатьох сільськогосподарських культур. Він швидко звільняє поле, покращує агрофізичні властивості ґрунту, фітосанітарний стан посівів, сприяє нагромадженню органічної маси і попереджує розвиток водної та вітрової ерозії. В ранньовесняній і пізньоосінній періоди використання озимого ріпаку на зелений корм продовжує період згодовування кормів на 45-60 днів. За поживністю зелена маса озимих хрестоцвітних наближається до бобових. У зеленій масі озимого ріпаку на кормову одиницю припадає 180-200 г перетравного протеїну, значна кількість вітамінів та мінеральних речовин, які позитивно впливають на здоров'я та продуктивність тварин.

Вирощування ріпаку у проміжних посівах, за рахунок його біологічних особливостей, ефективного використання агрокліматичних ресурсів регіонів України (які основними культурами сівозміни (зернові, картопля, льон та інші) використовуються лише на 60-70%), дозволить одержувати найдешевші зелені корми в ранньовесняній та пізньоосінній періоди вегетації, продовжуючи дію "зеленого конвеєра" на 2-2,5 місяці. Завдяки цьому можна економити 10-15% кормів для зимово-стійлового періоду [3, с. 47-50].

Враховуючи ті обставини, що виробництво і внесення органічних добрив в Україні істотно скоротилося, а ціни на мінеральні добрива досить високі, використання проміжних посівів ріпаку як найдешевшого сидерального добрива (заорювання 20-25 тонн зеленої маси цієї культури прирівнюється до внесення 10-15 т гною на гектар) може стати визначальним фактором збереження родючості ґрунту. Крім того, ріпак, вирощуваний на насіння та в проміжних посівах, швидко звільняє поле, поліпшує агрофізичні властивості ґрунту, фітосанітарний стан посівів і ґрунту, сприяє нагромадженню органічної сировини та підвищує врожайність наступних культур, а також має важливе значення для запобігання розвитку ерозійних процесів.

Україна недостатньо забезпечена власними напівфабрикатами для виробництва паперу і картону. Тому є нагальна потреба розробити власну напівфабрикатну базу із доступної і дешевої сировини. Такою сировиною може стати солома ріпаку та інших хрестоцвітних культур. При вирощуванні ріпаку та суріпиці на насіння залишається до 70% соломи, яка практично не знаходить використання і спалюється на полі. Дослідження вчених показали, що з ріпакової соломи можна виготовляти папір, целюлозу, целюлозно-стружкові плити. Вихід паперу (напівфабрикату) з соломи ріпаку становить 49-50%.

У процесі переробки ріпакової олії на біопаливо утворюється як побічний продукт гліцерин, який після очищення і дистиляції використовується у косметичній, фармацевтичній і харчовій промисловості для виробництва кормів та в інших галузях [4, ст.33].

Висновок: Підсумовуючи вище викладений матеріал слід відзначити, що виробництво ріпаку є однією із найбільш пріоритетних галузей агропромислового комплексу в Україні, яка має величезний еколого-економічний та народно-господарський потенціал, починаючи з поліпшення фітосанітарних властивостей земельних ресурсів і закінчуючи збільшенням доходної частки державного бюджету.

Література

1. Європейська перспектива Виробництва ріпаку в Україні // Зерно. – 2008. - №7. - С. 48.
2. Кухта В. Рынок модифицированных жиров в Украине // Олійно-жировий комплекс. – 2003. – № 3. – С.31-33.
3. Гайдаш В.Д. Гуринович С.Й. Мазур В. О. Юхимчук Г.В. Що потрібно знати про ріпак? 100 запитань і відповідей. – Івано-Франківськ, 2002. – 60с.
4. Подкува В. Гліцерин з ріпаку - солодкий корм.// Пропозиція. – 2005. - №8-9. - С.33.

ФОРМУВАННЯ ТА ВІДТВОРЕННЯ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ

Кирилішина Ю.
Науковий керівник: Дюк А.А., асистент